

6.6.2019

Valtiovarainministeriön kannanotto vuoden 2018 tilinpäätöksestä**VEROHALLINTO****1 Yhteenveto vuodelle 2018 asetettujen tavoitteiden toteutumisesta***Toiminnalliset tavoitteet / yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

Verohallinnon vuoden 2018 toiminta sujui suunnitelmien mukaan ja asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin.

Toiminnallinen tehokkuus

Verohallinnon toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus paranivat.

Tuotokset ja laadunhallinta

Asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Työtyytyväisyysindeksi parani edellisestä vuodesta. Työtyytyväisyysindeksi 3,63 on valtion keskitasoa korkeampi.

Kokonaisarvosana Verohallinnon onnistumisesta asteikolla 1-5¹ on 4.

---

¹ Arvosteluasteikko:

5 = tavoite ylitetty

4 = tavoite saavutettu

3 = toteutui osittain

2 = ei toteutunut

1 = ei aloitettu / tavoitteesta luovuttu harkinnan jälkeen

2 Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Toiminnalliset tavoitteet / yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Valtiovarainministeriö on asettanut Verohallinnolle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- *Huolehditaan verotuksen sujumisesta ja verojen tilittämisestä ilman merkittäviä häiriöitä*
- *Pienennetään verovajetta edistämällä veronmaksuymonteisyyttä, antamalla ennakkoivaa ohjausta ja hoitamalla verovalvontaa uskottavasti sekä torjumalla harmaata taloutta ja kansainvälistä veropakoa.*
- *Huolehditaan Verohallintoon kohdistuvan luottamuksen säilymisestä ja edistetään asiakkaiden hallinnollisen taakan vähentämistä ja veromyönteisyyttä.*

Verohallinnon toiminta ja toimintavarmuus

Verohallinto keskittyy strategiansa mukaisesti toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseen, millä tavoitellaan verovajeen pienentämistä ja verotulojen kasvua. Verohallinnon toimintavarmuus on pysynyt korkealla tasolla.

Toimintavarmuuden turvaamiseksi ja ict-kustannusten alentamiseksi Verohallinto korvaa nykyiset tietojärjestelmät valmisohjelmistoratkaisulla vuoteen 2020 mennessä. Valmisohjelmiston ensimmäinen käyttöönotto toteutettiin vuoden 2016 alussa ja vuonna 2018 toteutettiin henkilöasiakkaiden tuloverotuksen käyttöönotto. Valmis-ohjelmiston käyttöönotot ovat onnistuneet kokonaisuutena hyvin ja aikataulussa.

Myös sähköiset palvelut uudistetaan uuden OmaVero – palvelun käyttöönoton myötä. OmaVeron käyttöä on laajennettu Valmis-hankkeen käyttöönottojen tahdissa. Henkilöasiakkaiden tuloveron osalta OmaVero otettiin käyttöön marraskuussa 2018. Palvelu tarjoaa asiakkaalle näkymän verotuksen kokonaistilanteesta ja kattavan sähköisen asiointikanavan Verohallintoon. Näin helpotetaan asiakkaiden veroasiointia ja mahdollistetaan asiointi ajasta ja paikasta riippumatta.

Toimintavuoden aikana verotuksen ja tilityksen aikatauluissa ei ollut merkittäviä poikkeamia eikä sähköisten palveluiden käytössä ollut suunnittelemtomia katkoksia. Puhelinasiointinissa menetettyjen puheluiden osuus (32 %) kasvoi 11 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta, ja tavoitteesta (30 %) jäätii hieman johtuen marras-joulukuun puhelinpalvelun poikkeuksellisen suuresta kysynnästä.

Kansallinen tulorekisteri otettiin käyttöön 1.1.2019 palkkatietojen osalta. Verohallinto toimii palvelun vastuuviranomaisena ja vastaa rekisterin määrittelystä, hankinnasta ja käyttöönotosta. Verohallintoon perustettiin erillinen tulorekisteriyksikkö 30.1.2018. Tulorekisteri ja uudet Valmis-hankkeen toteutukset mahdollistavat tulevaisuudessa nykyistä reaaliaikaisemman tuloverotuksen.

Tullin verotustehtävien siirtäminen Verohallintoon jatkui, kun maahantuonnin arvonlisäverotus rekisteröityjen arvonlisäverovelvollisten osalta siirtyi Verohallinnon tehtäväksi 1.1.2018.

Verovalvonta

Vuoden 2018 aikana Verohallinnossa on jatkettu veroriskien arvioinnin ja hallinnoinnin kokonaissuunnitelman ja siihen liittyvien toimintatapojen kehittämistä. Tavoitteena on verovalvonnan tehostaminen ja verotuksen vaikuttavuuden lisääminen. Yritysverotuksessa tavoitteena on ollut siirtää painopistettä jälkikäteisestä valvonnasta ennakoivan ohjauksen suuntaan. Esimerkiksi Konserniverokeskuksen syvennetyn asiakasyhteistyön toimintatapa laajeni vuonna 2018.

Tuloverotuksen valvonnassa verotettavaan tuloon tehdyt lisäykset vastasivat verotuloina noin 413 miljoonaa euroa. Lisäykset kasvoivat edellisvuodesta, mutta tietojärjestelmämuutoksesta johtuen luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia. Verotarkastuksen perusteella tehdyt maksuunpanoesitykset olivat veroina 189 miljoonaa euroa. Verotarkastuksen tuottamat lisäykset olivat edellisvuotta suuremmat. Verotarkastuksia, vertailutietotarkastuksia ja valvontakäyntejä tehtiin yhteensä 3 362. Verotarkastus on hyödyntänyt toiminnassaan aktiivisesti kansainvälistä tietojenvaihtoa. Tapauskohtaisen tietojenvaihdon määrä kasvoi vuonna 2018 verrattuna edellisiin vuosiin.

Harmaan talouden kohteiden tarkastamiseen kohdennetaan edelleen edellisvuosien tapaan noin kolmasosa verotarkastuksen työajasta. Harmaan talouden toimintaedellytysten ennaltaehkäisemiseksi Verohallinto huolehtii veronumerorekisterin ja verovelkarekisterin ylläpidosta sekä rakennusalan ilmoittamisvelvollisuuden valvonnasta. Verotarkastuksessa on panostettu merkittävästi harmaan talouden torjuntaan. Harmaan talouden osalta Verohallinto on keskittynyt vakavampien veropetosten estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen. Rikosilmoitusharkintaan päättyi vuonna 2018 noin 20 prosenttia kaikista verotarkastetuista tapauksista. Viranomaisten toiminnan tueksi laadittujen velvoitteidenhoitoselvitysten määrä on kasvanut vuosittain. Viranomaisyhteistyö harmaan talouden torjunnassa eri tahojen kanssa on ollut laajaa ja monipuolista.

Verotulot ja verojäämät

Verotulojen bruttokertymä vuonna 2018 oli 77,6 miljardia euroa. Luku ei sisällä vuoden 2017 alusta Tullista Verohallintoon siirtyneiden valmiste- ja autoverotuksen kertymiä. Verotulojen nettokertymä oli 68,6 miljardia euroa. Tähän lukuun puolestaan sisältyvät valmiste- ja autoverotuksen kertymät. Nettokertymän vertailukelpoinen lisäys oli 1,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Verokertymät ovat kasvaneet vuosittain.

Maksamatta olevien verojen määrä vuoden 2018 lopussa oli 3,9 miljardia euroa, mikä oli 5,4 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Osa laskusta tosin selittyy sillä, että tuomiosaatavat eivät enää ole mukana velkamäärässä. Uusien verojäämien määrä laski edellisvuoteen verrattuna. Asetetusta tavoitteesta jäätin kuitenkin hieman. Henkilötyötä vaativan asiakaskohtaisen perinnän kertymä väheni edelliseen vuoteen verrattuna eikä tavoitetta saavutettu. Tiedot eivät ole kuitenkaan vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna tietojärjestelmämuutoksesta johtuen. Uusien yritysten jäämävälallisten määrä (1,7 %) laski edellisvuodesta ja asetettu tavoite 3,0 prosenttia saavutettiin. Tämäkään luku ei ole täysin vertailukelpoinen tietojärjestelmämuutoksesta johtuen.

Arvonlisäveron verovajeen määrä on ollut Euroopan komission ja IMF:n selvitysten mukaan noin 4-7 % arvonlisäveron lainmukaisesta kertymästä. Vajeesta noin 20 prosenttia aiheutuu verojäämistä. Arvonlisäveron verovaje Suomessa on Euroopan alhaisimpia.

Verojäämien suuren määrän vuoksi on tarpeen, että verojäämiin vaikuttavista ilmiöistä kerätään tietoja ja verojäämien pienentämiseksi kohdistetaan tehokkaita toimenpiteitä myös ennaltaehkäisevästi.

Toiminnallinen tehokkuus

Verohallinnon kehittämistyön tulokset ja riittävä ennakointi näkyvät hyvässä tuottavuuskehityksessä. Verohallinnon toiminnan tuottavuus parani 1,8 prosenttia ja taloudellisuus 3,7 prosenttia. Tuottavuuden osalta arvioidusta kasvusta jäätiin, mutta taloudellisuudessa arvio ylittiin. Tuottavuutta ja taloudellisuutta lisäsivät kasvanut asiakasmäärä, pienentynyt henkilötyövuosien käyttö ja alentuneet toimintamenot edelliseen vuoteen verrattuna.

Verohallinnon toimintamenomomentille myönnettiin määrärahaa vuonna 2018 yhteensä 378 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 menot olivat noin 401 miljoonaa euroa. Suurimpia menoeriä ovat henkilöstö- ja IT-menot. Siirtomäärärahakanta pieneni noin 23 miljoonaa euroa. Verohallinnon nettomenot suhteessa bruttoverotuloihin olivat 0,47 prosenttia, mikä vastasi tavoitteita.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,7 miljoonaa euroa ja ne ylittivät talousarvion noin 10 prosentilla. Kokonaistulot kuitenkin pienenivät edellisestä vuodesta 4 % yhteisrahoitteisen toiminnan vähennyttä. Maksullisen toiminnan tuotot kattoivat noin 0,7 prosenttia Verohallinnon nettomenoista.

Toimitilojen määrä väheni edellisvuodesta 12 000 neliöllä. Huononeliöt henkilötyövuotta kohden laskivat kahdella neliöllä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Verohallinnon tarjoamien sähköisten palveluiden käyttö on edelleen lisääntynyt ja Verohallinto saavutti sähköiselle asiointille asetetut tavoitteet. Sähköisten palveluiden käyttöasetetta on pystytty edelleen parantamaan. Henkilöasiakkaista veroilmoitus verkossa -palvelua käytti 61 prosenttia veroilmoituksen palauttaneista, mikä tarkoitti neljän prosenttiyksikön kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Sähköisten verokorttimuutosten osuus oli 64 prosenttia kaikista verokorttimuutoksista, kun se edellisenä vuonna oli 60 prosenttia. Myös Verohallinnon verkkopalveluiden asiakasmäärä kasvoi.

Henkilöasiakkaille heti palvelutapahtuman jälkeen tehdyssä tekstiviestikyselyssä tyytyväisten henkilöasiakkaiden osuus oli 85 %. Asetettu tavoite saavutettiin. Muuta asiakaskyselyä ei toteutettu vuonna 2018.

Verotuspäätösten pysyvyys hallinto-oikeudessa oli 89 prosenttia, mikä ylitti asetetun 72 prosentin tavoitteen ja edellisvuoden toteuman.

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Verohallinnon henkilöstömäärä vuonna 2018 oli 4 978 henkilötyövuotta, mikä alitti henkilötyövuositavoitteen 146 henkilötyövuodella. Henkilötyön kokonaismäärä väheni 87 henkilötyövuotta edelliseen vuoteen verrattuna.

Työtyytyväisyysindeksi parani 3,62:sta 3,63:een, mikä on valtion keskiarvoa parempi tulos. Sairauspoissaolot pysyivät edellisvuoden tasolla, eikä tavoitetta saavutettu.

3 Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Tulostavoiteasiakirjan toteutumista on seurattu valtiovarainministeriön ja Verohallinnon välisissä neuvotteluissa puolivuositain. Lisäksi Verohallinnon tulosohtaukseen liittyviä asioita on käsitelty vero-osaston ja Verohallinnon johdon säännöllisissä tapaamisissa. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa.

Valtiovarainministeriö katsoo, että raportoinnin perusteet ovat olleet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaiset.

Verohallinnon toiminnan vaikuttavuuden arviointimahdollisuuksia heikentää tavoitemittareiden laskentatavan muutokset vertailuvuosien välillä sekä tulosten puuttuminen esimerkiksi mittausten toteutusaikatauluista johtuen. Tulossopimuksessa tulisi kiinnittää huomiota sellaisten mittareiden käyttöön, joiden osalta tulokset eivät ole raportoitavissa vuosittain tai tiedossa on mittaustavan muutos vertailuvuosien välillä.

Toiminnan tavoitteita kuvaavia tunnuslukuja ja tulossopimusta on kehitetty. Strategisten tavoitteiden mitattavuutta ja tulossopimuksen sisältöä tulee edistää siten, että toiminnan vaikuttavuutta voidaan riittävästi seurata Verohallinnon keskeisten toimintojen osalta. Erityisesti verovajeen mitattavuutta ja toiminnan vaikuttavuutta kuvaavia mittareita tulee kehittää ja arvioida. Lisäksi uuden valmisohjelmiston mahdollisuudet kehittää ja tuottaa raportointia tulee huomioida toimintaa kuvaavia mittareita uudistettaessa.

4 Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Valmis-hankkeen toteuttaminen on Verohallinnon toiminnan kannalta merkittävin käynnissä oleva hanke. Tavoitteena on hyödyntää valmisohjelmiston tuomia mahdollisuuksia verotusprosessin toteuttamiseen kustannustehokkaasti ja tuottavasti sekä vähenevistä resursseista huolimatta edelleen laadukkaasti. Valmisohjelmistouudistuksen aikana erityistä huomiota tulee kiinnittää toimintavarmuuteen, lainsäädännön toimeenpanoon sekä riittävään asiakasohjaukseen erityisesti henkilöasiakkaiden tuloverotusta koskevien muutosten osalta.

Sähköisten palveluiden kehittämisessä ja laajentamisessa tulisi huomioida valmisohjelmiston tarjoamat mahdollisuudet lisätä asiakas kohtaista palvelutarjontaa sekä kaventaa asiakasryhmittäisiä eroja sähköisten palveluiden käytössä.

Verotulojen turvaamiseksi muuttuvassa toimintaympäristössä on jatkossakin tärkeää panostaa digitalouden ilmiöiden valvonnan kehittämiseen. Aktiivisen kehittämisotteen rinnalla Verohallinnon on tärkeää huolehtia perustehtävien laadun säilymisestä sekä kehittämistoiminnan hyötyjen kohdistamisesta näihin tehtäviin. Samaan aikaan on keskeistä huolehtia henkilöstön riittävän laaja-alaisesta ja myös syvällisestä verotuksen osaamisesta sekä kiinnittää huomiota verojäämien määrän kehitykseen.

Avainasemassa toiminnan tuloksellisuuden parantamisessa on Verohallinnon omien menettelytapojen ja toimintojen kehittäminen ja uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen. Muun muassa töiden valtakunnallinen kohdentaminen, prosessien ja ohjauksen kehittäminen, riskienhallinnan ja analyysimenetelmien hyödyntäminen sekä sähköinen tietojenkäsittelyn laajentaminen ovat keinoja, joilla toimintaa voidaan tehostaa. Lähivuosien haasteena on varmistaa osaavan työvoiman saatavuus, kun tehtävät painottuvat entistä enemmän vaativaan asiantuntijatyöhön ja laajamittainen kehittämistoiminta edellyttää osaavaa resursointia.

Verohallinnon tulee varmistaa kansallisen tulorekisterin käyttöönoton onnistuminen. Verohallinto vastaa järjestelmän rakentamisesta ja toimii rekisterin ylläpitäjänä ja vastuuviranomaisena. Tulorekisterin tavoitteiden näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että tulorekisteriin ilmoitetut tiedot ovat kattavia ja oikeita.

5 Ministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö haluaa omalta osaltaan varmistaa AVA-hankkeen (hanke uuden tietojärjestelmän käyttöön ottamiseksi valmiste- ja autoverotuksessa) ja Valmis-hankkeiden onnistumisen. Valmisohjelmistolla tavoitellaan vaikuttavuus- ja tuloksellisuushyötyjä, minkä johdosta samassa yhteydessä tarkastellaan laajasti myös verotusprosessien kehittämistä. Auto- ja valmiste- ja autoverotuksen menettelysäännösten uudistamisen edellyttämä lainsäädäntömuutosten valmistelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Verohallinnon ja ministeriön kesken.

Tiukoista määräraha-kehysten huolimatta tulee kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että Verohallinnolle asetetut vaikuttavuustavoitteet eivät vaarannu. Tämän tulee näkyä muun muassa Verohallinnolle määrättävissä uusissa tehtävissä ja niistä aiheutuvien lisäkustannusten huomioimisessa Verohallinnon määrärahoissa. Samoin kehittämistoimista saatavia hyötyjä on kohdennettava riittävästi verotulot turvaavaan toimintaan.

Ministeriö edistää yhteistyössä Verohallinnon kanssa strategisten tavoitteiden kehittämistä ja seurannan parantamista osana hallinnonalan tulosohjausta.

Valtiovarainministeri

Petteri Orpo

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki